

ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ Γ' ΤΑΞΗΣ

ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Ξεκαρδιστείτε, κάνει καλό!

[1] Οι άνθρωποι παίρνουμε συχνά ως δεδομένα αυτά που έχουμε και δεν τα εκτιμούμε παρά μόνον αφού τα χάσουμε. Προσωπικώς δεν θα ευχόμουν σε κανέναν να χάσει το γέλιο του, και το σημερινό άρθρο φιλοδοξεί να μας κάνει για μια φορά να εκτιμήσουμε (ή, αν προτιμάτε, να εκτιμήσουμε περισσότερο) το δώρο με το οποίο μας προίκισε η εξελικτική διαδικασία. Το γέλιο, από το χαμόγελο ως το τρανταχτό ξεκάρδισμα, είναι κομμάτι του συναισθηματικού κόσμου μας και μας χαρακτηρίζει: θυμόμαστε ευχάριστα ένα χαμογελαστό πρόσωπο, αντιλαμβανόμαστε πότε ένα γέλιο είναι ειλικρινές ή απλή μυϊκή σύσπαση και αντιδρούμε αναλόγως, διατηρούμε ζωντανό στα αφτιά μας το τρανταχτό γέλιο ενός αγαπημένου προσώπου που είναι μακριά κτλ. Το αναπόσπαστο του γέλιου από τη ζωή μας έκανε να ασχοληθούν μαζί του φιλόσοφοι, καλλιτέχνες και λογοτέχνες και μάλιστα από αρχαιοτάτων χρόνων. Παραδόξως αυτοί που το αγνόησαν εντελώς και επί μακρόν ήταν οι επιστήμονες, οι οποίοι μόλις την τελευταία εικοσαετία καταδέχθηκαν να ασχοληθούν μαζί του. [...]

[2] Είναι βέβαιον ότι εμπειρικά γνωρίζουμε όλοι πολλά πράγματα για το γέλιο και δεν χρειαζόμαστε τους επιστήμονες για να τα μάθουμε! Για παράδειγμα, ξέρουμε πως μπορεί να γελάσουμε με ένα αστείο, αλλά δεν γελάμε, όταν το αναλύουμε. Ομοίως, όλοι όσοι απολαμβάνουμε για εκατοστή φορά τον Λάμπρο Κωνσταντάρρα ως Μαυρογαλούρο ή τη Γεωργία Βασιλειάδου ως Θεία εξ Αμερικής ξέρουμε ότι μπορούμε να γελάσουμε πολλές φορές με το ίδιο ακριβώς αστείο. Ξέρουμε επίσης ότι, όταν γελάμε τρανταχτά και για πολλή ώρα, κρατάμε την κοιλιά μας και, αν δεν καθήσουμε, αισθανόμαστε πως θα πέσουμε. Και ακόμη ξέρουμε ότι το δικό μας γέλιο παρασύρει τον διπλανό μας και πως συλλογικά μπορεί να πάθουμε κρίση γέλιου, «μπα σε καλό μας!».

[3] Ας πάρουμε, λοιπόν, τα πράγματα από την αρχή: Πότε και γιατί γελάμε άραγε; Γελάμε, λένε οι επιστήμονες, όταν ένα ερέθισμα φθάσει σε συγκεκριμένες περιοχές του εγκεφάλου

ΣΥΓΧΡΟΝΟ & ΝΟΥΣ

(φαντάζομαι πως δεν αμφιβάλλει κανείς ότι το γέλιο γεννιέται στον εγκέφαλο...). Πρακτικά το ερέθισμα μπορεί να είναι αισθητηριακό (το γαργαλητό), χημικό (το πρωτοξείδιο του αζώτου δεν έχει ονομαστεί τυχαία «το αέριο του γέλιου») ή πνευματικό (το χιούμορ).

[4] Η ανακούφιση παραμένει ακόμη και σήμερα ένας από τους τρεις λόγους για τους οποίους γελάμε ύστερα από πνευματική διέγερση. Σύμφωνα με τις υπάρχουσες θεωρίες, οι άλλοι δύο είναι το αίσθημα της ανωτερότητας (μας φαίνεται τόσο ανόητος ο Γκιωνάκης, όταν ως γκαρσόνι επαναλαμβάνει το ζωτικό γι' αυτόν ερώτημα «πορτοκαλάδα από πορτοκάλι;» που ξεκαρδιζόμαστε στα γέλια· για τον ίδιο λόγο γελάμε με ανέκδοτα με ξανθές, Ποντίους και άλλα ρατσιστικά αστεία) και οι εκτός τόπου και χρόνου καταστάσεις, όπως πρώτος παρατήρησε ο Αριστοτέλης. Όσο για τη «συνδετική» ικανότητα του γέλιου, ποιος θα μπορούσε να την αμφισβητήσει; Υπάρχει άνθρωπος που δεν αισθάνθηκε να επικοινωνεί και να γνωρίζει τον μέχρι πρό ολίγων στιγμών άγνωστο συνδαιτυμόνα ή συνταξιδιώτη ή περαστικό με τον οποίο μοιράστηκε το ίδιο γέλιο;[...]

[5] Το γέλιο διώχνει το συσσωρευμένο στρες, όπως θα έχουν σίγουρα βιώσει όσοι έζησαν κρίση γέλιου σε κηδεία. Σύμφωνα με πρόσφατα ευρήματα, μια σειρά γεγονότα λαμβάνουν χώρα στον εγκέφαλο, ώστε να νιώσουμε χαλαρωμένοι ύστερα από ένα καλό γέλιο[...].

[6] Επιπροσθέτως, το γέλιο δραστηριοποιεί το αυτόνομο παρασυμπαθητικό νευρικό σύστημα το οποίο ελέγχει μια πληθώρα λειτουργιών του οργανισμού, από την αναπνοή και την πέψη ως την κυκλοφορία του αίματος και την αρτηριακή πίεση [...]. Οι αναλγητικές και θεραπευτικές ιδιότητες του γέλιου αξιοποιούνται ήδη: παιδιά που αναρρώνουν σε νοσοκομεία και υποβάλλονται σε χημειοθεραπείες ανταποκρίνονται καλύτερα στην αγωγή και καταναλώνουν λιγότερα αναλγητικά, όταν καθημερινά ψυχαγωγούνται από κλόουν και βλέπουν αστείες ταινίες.

[7] Πρακτικά, λοιπόν, και επειδή είναι βέβαιον πως όλοι μας κάτι έχουμε να αντιμετωπίσουμε, ας έχουμε σε πρώτη ζήτηση έναν Ψαθά ή έναν Τσιφόρο, ας συντονιζόμαστε συχνά με έναν Αυλωνίτη ή μια Βασιλειάδου και ας γελάμε με όσα νομίζουμε πως μας δυσκολεύουν τη ζωή (γιατί, παραδεχθείτε το, λίγα είναι εκείνα τα πράγματα για τα οποία αξίζει κανείς να στενοχωρηθεί). Και ας θυμόμαστε πως δεν γελάμε λιγότερο επειδή γερνάμε, αλλά γερνάμε επειδή δεν γελάμε...

Ιωάννα Σουφλήρη 1/5/2005
[διασκευή]

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

Ενθουσιασμός – γέλιο – χαρά: Είναι η Πνευματικότητα

[1] Το Γέλιο, η χαρά κι ο Ενθουσιασμός Είναι ένα Μυστήριο, σαν όλα τα σημαντικά στην ζωή[...]. Ο κατεργάρας όταν κάνει παιχνίδι, γελά με όλα και με όλους, ειδικά με τους σοβαρούς, όχι τους σοβαροφανείς, αυτούς τους αγνοεί είναι απλά βλάκες, αλλά τους αληθινά σοβαρούς. Το γέλιο είναι το εργαλείο του κατεργάρα, του χάους. Είναι το εργαλείο αυτού που ανατρέπει τα χαρτιά του σύμπαντος και ξαναμοιράζει, κι αν παίζεται το παιχνίδι με σημαδεμένα χαρτιά, φροντίζει να είναι τα δικά του.[...]

[2] Με απλά λόγια, σε μια κηδεία δεν γελάς και σε έναν γάμο δεν κλαίς, εκτός κι αν είναι από χαρά. Σε ένα σεμινάριο δεν χαχανίζεις και σε μια χαρούμενη συντροφιά δεν συζητάς με μιζέρια. Στους πελάτες σου δεν λες ανέκδοτα και στον σύντροφο σου δεν λες τα άσχημα που συμβαίνουν στο γραφείο, όταν πας να ξαπλώσεις κ.λπ. κ.λπ. Κάθε πράγμα στον καιρό του και στην ανάλογη στιγμή, αλλά και μόνο αν είναι απαραίτητο να ειπωθούν. Ένας ενθουσιασμένος άνθρωπος, είναι ένας Πνευματικός άνθρωπος και στην κατάσταση που βρίσκεται -της χαράς- είναι αδύνατον να αναπαράγει άσχημα γεγονότα, συναισθήματα, κακίες ή δολιοφθορές κι αν βρεθεί στην ανάγκη να το κάνει, επιλέγει τον πιο ανώδυνο και τον διανθίζει, τον εμποτίζει, με τον ενθουσιασμό του.

[3] Ο Ενθουσιασμός, το γέλιο και η χαρά είναι ευφυΐα, όπως και η διαφοροποίηση των καταστάσεων δείχνει εξυπνάδα και πάνω απ' όλα δείχνει μια ανέμελη ψυχή. Όποιος ξέρει να γελά, γελά με την ψυχή του και φαίνεται, απολαμβάνει ο ίδιος τα αποτελέσματα της στάσης του και τα σκορπίζει γύρω του[...].

[4] Το Γέλιο, για να υπάρξει, χρειάζεται μια ιδιαίτερη ευφυΐα, μια πνευματική ανωτερότητα. Σημαίνει πως μπορείς να καταλάβεις την γελοιότητα μια συγκεκριμένης κατάστασης της ζωής. Ακόμη είναι μακράν η πιο έξυπνη, η πλέον ιδιοφυής διευθέτηση εμποδίων ή παρεξηγήσεων. Τι είναι λοιπόν το Γέλιο;

[5] Το Γέλιο είναι η ξαφνική ανατροπή της εσωτερικής ορθολογιστικής προσδοκίας. Γελώ σημαίνει λάμπω, φωτίζομαι, είμαι γεμάτος ζωή, δύναμη, ενέργεια, ευτυχία και είμαι εύθυμος, ανθίζω. Δεν γελώ, σημαίνει είμαι στεναχωρημένος, αγανακτισμένος, λυπημένος, κατσούφης, άσχημος, χωρίς σθένος, μαραίνομαι. Διαλέγεις και παίρνεις, φίλε μου[...].

ΣΥΓΧΡΟΝΟ & ΝΟΥΣ

[6]Μόνο οι άρρωστοι άνθρωποι είναι σοβαροί. Οι υγιείς, οι ολοκληρωμένοι δεν είναι, ποτέ δεν μπορούν να είναι σοβαροί. Δεν μπορούν να είναι καταθλιπτικοί. Η Πνευματικότητα δεν μπορεί να ανθίσει στην ανθρωπότητα, γιατί η σοβαρότητα την σκοτώνει. Αυτό είναι που πρέπει να αλλάξει, για να ξαναβρεί ο άνθρωπος την χαμένη Πνευματικότητά του, την χαρά της ζωής[...].

[7]Ένας ακόμη χώρος όπου συνήθως «δε γελάει κανείς» -και είναι να απορεί κανείς αν δεν είναι υποψιασμένος- είναι η εκπαίδευση σε όλες τις βαθμίδες, και «Δε γελάμε με τον πόνο του άλλου» και «Για γέλια είμαστε; Για κλάματα είμαστε» και «Όταν υπάρχει πόνος, κρίση, αρρώστια πώς να γελάσεις;» και «Πώς θα γελάμε, με ποιόν;» και «Έχεις εξετάσεις,σοβαρέψου επιτέλους» και «Πότε θα σοβαρευτείς και θα ωριμάσεις;» και «πάψε να γελάς, χωρίς λόγο, φαίνεσαι γελοίος» και όλα αυτά τα γραφικά ...

[8]Με αυτή τη νοοτροπία, τι είδους εκπαίδευση κάνουν οι κοινωνίες στα παιδιά τους; Τι είδους ανθρώπους ετοιμάζουν για πολίτες; Σ' έναν χώρο που κυριαρχούν η λύπη και ο οίκτος, η αμηχανία και η περιέργεια, η αποστροφή, η αποφυγή και η απομάκρυνση σαν πρώτη αυτόματη αντίδραση; «Πώς να βρεις κουράγιο για γέλιο μέσα στην κακομοιριά;» Πώς είναι δυνατόν οι μαθητές, οι γονείς και οι εκπαιδευτικοί να γελούν; Πως είναι δυνατόν να υπάρχει η υψηλή τέχνη του γέλιου, του ενθουσιασμού και της χαράς σε μια κοινωνία που παίρνει ένα παιδί από την τρυφερή ηλικία των τεσσάρων χρόνων και το βάζει μέσα σε κλουβιά που αποκαλεί εκπαιδευτήρια; Δημιουργεί, υπάκουους, θωρακισμένους, δούλους, υπαλλήλους. Όχι ζωντανούς Πνευματικούς ανθρώπους[...].

[9]Αν μπορέσεις να αλλάξεις τη σοβαρότητα σε γέλιο, την θλίψη σε χαρά, τον πόνο σε γιορτή, τότε είσαι ικανός να μετατρέψεις τον θάνατο σε ζωή. Γι αυτό, μάθε την τέχνη του γέλιου, την τέχνη του ενθουσιασμού, όσο ακόμη είναι καιρός, όσο προλαβαίνεις![...]

[10]Συνήθως λένε ότι το γέλιο ταιριάζει στα παιδιά, στους τρελούς και στους πρωτόγονους. Προσωπικά μου ταιριάζουν και τα τρία χαρακτηριστικά κατά περίπτωση, ειδικά το δεύτερο, άλλωστε οι μόνες ρυτίδες που έχω από νεαρή ηλικία, είναι αυτές του γέλιου...

Εναλλακτική Δράση 2013
[διασκευή]

ΚΕΙΜΕΝΟ 3

Ιωάννης Κονδυλάκης: «Ο Επικήδειος»

Ο Ιωάννης Κονδυλάκης ήταν λογοτέχνης, διηγηματογράφος και δημοσιογράφος. Ως λογοτέχνης, θεωρείται από τους κύριους εκπροσώπους του ελληνικού νατουραλισμού. «Ο Επικήδειος», στην πραγματικότητα, αποτελεί τη δεύτερη, καλύτερα επεξεργασμένη εκδοχή του παλαιότερου διηγήματος του Κονδυλάκη «Πένθιμα αστεία»

[...] Στο δρόμο δεν ξέρω σε ποιόν ήλθεν η ιδέα ότι ήτο απαραίτητον να βγάλομε λόγο του μακαρίτη του φίλου μας. Και όλοι εσυμφώνησαν ότι ο καταλληλότερος δια ν' αυτοσχεδιάσω και εκφωνήσω τον επικήδειον ήμουν εγώ. [...].

«Μα σε κηδεία πάτε, μωρέ παιδιά, ή σε γάμο;»
«Τί θέλεις, να κλαίμε από τώρα;» είπε ένας από τους φίλους μου.
«Έχουμε καιρό να κλάψωμε, όταν θ' ακούσωμε τον ρήτορα να εξυμνεί τα πολεμικά ανδραγαθήματα του καπετάν Καμαριανού».

Όταν εφθάσαμε στο χωριό, έβγαζαν από το σπίτι τον νεκρόν [...]. Αλλά εκείνο που φοβόμουν περισσότερο ήτο άλλο. Αισθανόμουν ότι η εύθυμη διάθεση που είχα πιέσει μέσα μου δεν είχε πνιγεί ολότελα. Και όσο ήθελα να φαίνομαι λυπημένος, τόσο μου φαινόταν όλα αστεία, ακόμη και τα θρηνολογήματα της χήρας και των άλλων συγγενών του νεκρού. Και ως να μ' εγαργαλούσαν, έπρεπε να σφίγγωμαι και να προσέχω όλη την ώρα, για να μη μου φύγη κανένα γέλιο.

«Δε θα βγάλω εγώ λόγο», είπα σιγά στους φίλους που πήγαιναν μαζί μου.

«Δεν μπορώ. Ας μιλήση κανείς άλλος ή ας μη μιλήση κανείς».

«Τώρα που το 'παμε στην οικογένεια; [...]

Ο νεκρός ήτο μπροστά μου και τον παρετήρουν. Ήτο σαν ζωντανός. Όπως του 'ρθε ξαφνικός ο θάνατος, δεν τον είχε σχεδόν αλλάξει. Αλλ' ενώ τον έβλεπα, άρχισε πάλι ο Σατανάς να με γαργαλά. Κύμα από γέλιο εσηκώθη μέσα μου και με δυσκολία το κράτησα. Έστρεψα αλλού το βλέμμα μου κι εσουνάντησα τα πρόσωπα δύο φίλων μου και δεν ξέρω γιατί και αυτά έδωκαν άλλο ανατίναγμα εις το γέλιο που με δυσκολία τόση εσυγκρατούσα. Μου φάνηκε ότι τα μάτια των γελούσαν, ότι έκαναν την ίδια σκέψη για τον πεθαμένο και ότι, όπως εγώ, κρατούσαν με τα δόντια τη σοβαρότητά των. Εδάγκωσα τα χείλη μου. Ήθελα να τα ματώσω, να πονέσω, για ν' απομακρύνω την προσοχή μου από τον πειρασμό που γελούσε στη φαντασία μου [...]. Επί τέλους κάτι βρήκα. Άρπαξα μια φράση έτοιμη κι επήρα κατήφορο.

ΣΥΓΧΡΟΝΟ & ΝΟΥΣ

«Θλιβερόν καθήκον μας συνεκέντρωσεν εις τον οίκον τούτον του Θεού...»

«Αλλά είναι πολύ στενάχωρος και θα σκάσωμε», εμουρμούρισε δίπλα μου ένας από τους συντρόφους μου.

Η διακοπή εκείνη όχι μόνον μου 'κοψε το νήμα, αλλά και έδωκε νέαν ευκαιρίαν εις τον πειρασμόν που ήθελε και καλά να με καταστρέψει. Εδάγκωσα και πάλιν τα χείλη μου. Έπειτα άρχισα να ξεροβήχω και ν' αναζητώ συγχρόνως το νήμα που 'χασα[...].

«Τα παραφουσκώνεις», μου επιθύρισε η φωνή ενός από τους φίλους μου, ο οποίος εστέκετο δίπλα μου. Παρά τρίχα να του φωνάξω «σκασμός!» ή κάτι τέτοιο. Επήγαινα τόσο ωραία. Είχα πάρει τον αέρα τού... ας πούμε του βήματος και οι ακροαταί μου, χωρίς να νοιώθουν μεγάλα πράγματα απ' όσα έλεγα, εκρέμοντο από τα χείλη μου. Και ήμουν ικανός να τραβήξω μακριά στο δρόμο που 'χα πάρει, αλλά η κακόβουλη εκείνη διακοπή μου τα χάλασε πάλι. Πώς να ξαναγυρίσω εις το εγκώμιο των ηρωισμών του μακαρίτη; Έπρεπε να περάσω εις άλλα προτερήματά του. Αλλά με την ταραχή που μου 'φερεν η διακοπή, η στροφή δεν ήτο εύκολη. Ξεροβήχοντας έλεγα κι εξανάλεγα: «Ο προκείμενος νεκρός...» Έπειτα μου 'ρθε μια ιδέα που να μη μου' ρχότανε· να μιλήσω για τον γιο του τον Αλέξανδρο. Και ήρχισα να πλέκω το εγκώμιο του φίλου μας[...].

Τότε ένας χωρικός, συγγενής, φαίνεται, της οικογενείας, ο οποίος έστεκε πίσω μου, έριξε στο σβέγκο μου μια φράση: «Πε πράμμα και για τ' άλλα παιδιά». Πώς δεν τρελάθηκα, Θεέ μου, κείνη τη στιγμή! Αλλά κατάφερα να γυρίσω πίσω το γέλιο που μ' ανέβηκε σα λόξυγγας στο λαιμό. Από την αγωνία και τη ζέστη έτρεχεν ο ιδρώτας ποτάμι από το μέτωπό μου. Εσώπασα πάλι κι εξεροκατάπινα. Να πω και για τ' άλλα παιδιά; Αλλά τί να πω, δι' όνομα Θεού! Μήπως τα 'ξερα καλά καλά; Στρέφομαι λιγάκι και λέγω χαμηλόφωνα στο χωρικό:

«Πώς τα λένε;»

«Ο Αντρουλιός...»

«Η Μαρία», μου ψιθύρισε ο υποβουλευς.

Αισθανόμουν ότι δεν άντεχα πια, ότι η δύναμη της αντιστάσεώς μου ήταν στο τέλος της. Τι μαρτύριο ήταν αυτό, να έχω μια τόσο ακράτητη ορμή να γελάσω, να ξεκαρδιστώ στα γέλια και να με πνίγη αγωνία! Και ο υποβολέας το σκοπό του:

«Ο Νικόλας... η Γαρουφαλιά...»

Το βλέμμα μου έπεσε πάλι για μια στιγμή στον πεθαμένο· και μου φάνηκε πως ήμουν πιο αξιοθρήνητος και απ' αυτόν. Από το απέναντι μέρος, όπου εστέκοντο δύο φίλοι μου, ήλθε ένα φύσημα μύτης, ένα γέλιο που ξέφυγε από τη μύτη, γιατί το στόμα ήταν φραγμένο με μαντήλι. Το φύσημα εκείνο και το μαντήλι που είδα

ΣΥΓΧΡΟΝΟ & ΝΟΥΣ

στο στόμα κάτω από ένα μέτωπο χαμηλωμένο, με αποτέλειωσε. Θύελλα από γέλια ξέσπασε από το στήθος μου. Και σαν άρχισα, ήταν αδύνατο πια να κρατηθώ. Ήθελα να πω: «Γαίαν έχοις ελαφράν»· αλλά μόνο η πρώτη συλλαβή έβγαινε από το στόμα μου κι ετελείωνε σε σπασμό γέλιου. Στρέφομαι γύρω με απελπισία και ζητώ μια πρόφαση, για να δικαιολογήσω την ασεβή παραφροσύνη μου. Άλλοι με κοιτάζουν με απορία και άλλοι με θυμό· και μόνον οι φίλοι μου δεν με κοιτάζουν, γιατί είχαν κρυφτή. Το βλέμμα μου φτάνει στο φαρμακοποιό και στα μούτρα του βρίσκω την πρόφαση που ζητούσα. Ο Ζαμαλής βαφότανε κι από τη ζέστη η βαφή είχε αναλιγώσει και με τον ιδρώτα σχημάτιζε κιτρινωπά ρυάκια στο πρόσωπό του.

«Μωρέ, βάφεσαι;» του λέω, για να δείξω τάχα ότι γι' αυτή την ανακάλυψη γελούσα.

«Δε μου λες πως είσαι για δέσιμο; αποκρίνεται ο Ζαμαλής και σκουπίζεται με μεγάλο χρωματιστό μαντήλι.

Δια να σκεπάσει το σκάνδαλο ο παπάς, άρχισε να ψάλλει. Την ίδια στιγμή δύο χέρια μ' έσπρωξαν προς τα έξω· ήταν ο χωρικός που μου' λεγε τα ονόματα· και στην πόρτα της εκκλησίας μου λέγει:

«Το καλό που σου θέλω, φύγε, φύγε γλήγορα!»

Το διήγημα υπέστη μερική επεξεργασία για τις ανάγκες της παρούσας εξέτασης

7

ΘΕΜΑ Α'

A1. Να αποδώσετε περιληπτικά σε 60-70 λέξεις τη βασική θέση που παρουσιάζει ο αρθρογράφος στο **Κείμενο 2** και τις ιδέες με τις οποίες τη στηρίζει στις τέσσερις πρώτες παραγράφους.

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Β'

B1. Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας τη λέξη «Σωστό», αν η πρόταση συμφωνεί με το νόημα του **Κειμένου 1**, ή τη λέξη «Λάθος», αν όχι. Να επιβεβαιώσετε στη συνέχεια τις απαντήσεις σας με παραπομπές σε χωρία του κειμένου.

A. Επιστήμονες, φιλόσοφοι, καλλιτέχνες, λογοτέχνες ασχολήθηκαν με τη σημασία του γέλιου στη ζωή μας από αρχαιότατων χρόνων.

B. Το γέλιο είναι μεταδοτικό.

Γ. Το γέλιο δημιουργείται στον εγκέφαλο του ανθρώπου με τη μορφή ενός ερεθίσματος είτε αισθητηριακού είτε χημικού.

Δ. Το γέλιο δρα κοινωνικοποιητικά.

Ε. Το γέλιο χρησιμοποιείται ως θεραπευτικό μέσο, καθώς αναγνωρίζονται οι αναλγητικές του ιδιότητες.

Μονάδες 10

ΣΥΓΧΡΟΝΟ & ΝΟΥΣ

B2. α. Να εντοπίσετε ποιο είδος τροπικότητας δηλώνεται στις ακόλουθες περιόδους του **Κειμένου 1**.

- Είναι βέβαιον ότι εμπειρικά γνωρίζουμε όλοι πολλά πράγματα για το γέλιο και δεν χρειαζόμαστε τους επιστήμονες για να τα μάθουμε!
- (φαντάζομαι πως δεν αμφιβάλλει κανείς ότι το γέλιο γεννιέται στον εγκέφαλο...).
- (γιατί, παραδεχθείτε το, λίγα είναι εκείνα τα πράγματα για τα οποία αξίζει κανείς να στενοχωρηθεί)
- Και ας θυμόμαστε πως δεν γελάμε λιγότερο επειδή γερνάμε, αλλά γερνάμε επειδή δεν γελάμε...

Μονάδες 4

β. «Έχεις εξετάσεις, σοβαρέψου επιτέλους» και «Πότε θα σοβαρευτείς και θα ωριμάσεις;» και «πάψε να γελάς, χωρίς λόγο, φαίνεσαι γελοίος»: Να μετατρέψετε στο παραπάνω απόσπασμα από το **Κείμενο 2** τον ευθύ λόγο σε πλάγιο, κάνοντας τις απαραίτητες αλλαγές. Πως διαμορφώνεται το επικοινωνιακό αποτέλεσμα από αυτή τη μετάτροπή;

Μονάδες 4

B3. «Επιπροσθέτως το γέλιο... και βλέπουν αστείες ταινίες» (**6η Παράγραφος-Κείμενο 1**): Να αναφέρετε τρεις κειμενικούς δείκτες (γλώσσας και περιεχομένου) που αποδεικνύουν ότι πρόκειται για απόσπασμα με χαρακτηριστικά επιστημονικού λόγου. Ποια είναι η σκοπιμότητα της επιστημονικής αυτής αναφοράς;

Μονάδες 8

B4. «Η ανακούφιση... το ίδιο γέλιο;» (**Παράγραφος 4-Κείμενο 1**): Ποιος είναι ο σκοπός της αρθρογράφου στο παραπάνω απόσπασμα; Με ποια μέσα πειθούς τον προωθεί; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας, αναφέροντας τρία παραδείγματα.

Μονάδες 8

B5. Να αντικαταστήσετε τις επόμενες αναφορικές προτάσεις του **Κειμένου 2** με ονοματικούς προσδιορισμούς, κάνοντας τις απαραίτητες αλλαγές στη σύνταξη. Ποια αλλαγή παρατηρείτε ως προς το ύφος του αποσπάσματος;

- Είναι το εργαλείο αυτού που ανατρέπει τα χαρτιά του σύμπαντος
- στον σύντροφο σου δεν λες τα άσχημα που συμβαίνουν στο γραφείο, όταν πας να ξαπλώσεις κ.λ.π.

Μονάδες 6

ΣΥΓΧΡΟΝΟ & ΝΟΥΣ

ΘΕΜΑ Γ'

Γ1. Να επιχειρήσετε να σκιαγραφήσετε τη συναισθηματική κατάσταση του κεντρικού ήρωα, όπως αυτή αναδεικνύεται μέσα από τη σταδιακή κλιμάκωση και το ξέσπασμα του γέλιου (Κείμενο 3). Υπάρχουν κατά τη γνώμη σας περιπτώσεις στην καθημερινή ζωή των ανθρώπων, κατά τις οποίες το γέλιο λειτουργεί ως μέσο κάθαρσης των συναισθημάτων; Να αναπτύξετε τις απόψεις σας σε ένα κείμενο 150-200 λέξεων.

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Δ'

Δ1. Εκπροσώπησες το σχολείο σου σε μια ημερίδα, με θέμα «το γέλιο και η σάτιρα ως έκφραση πνευματικότητας», που διοργανώθηκε στο κέντρο πολιτισμού του δήμου σου. Σου ζητείται να μεταφέρεις στους συμμαθητές σου, με άρθρο που θα συντάξεις για τη σχολική εφημερίδα, την επιχειρηματολογία των εισηγητών του θέματος αναφορικά με τις επικρατούσες κοινωνικές συνθήκες που μας στερούν τη χαρά του γέλιου, αλλά και με τους λόγους που επιβάλλουν τη γελειογραφία, ειδικά στις μέρες μας, ως παράγοντα ελέγχου και εξωραϊσμού της κοινωνικοπολιτικής μας ζωής.

Μονάδες 30

9

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζόμενους)

1.. Στο εξώφυλλο του τετραδίου να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. **Στο εσώφυλλο πάνω-πάνω** να συμπληρώσετε τα ατομικά στοιχεία μαθητή. **Στην αρχή των απαντήσεών σας** να γράψετε πάνω-πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο και **να μη γράψετε** πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.

2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση.** Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.

3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει. Μολύβι επιτρέπεται, μόνο αν το ζητάει η εκφώνηση, και μόνο για πίνακες, διαγράμματα κλπ.

4. Κάθε απάντηση επιστημονικά τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.

5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.

**ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ
ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ**

ΣΥΓΧΡΟΝΟ & ΝΟΥΣ